

El cas de Mollerussa

Si hom visita Mollerussa durant un període de temps suficient, sorprèn que aquesta població estigui inclosa, si observem un mapa comarcal, dins la comarca del Segrià, i que la comarca de l'Urgell sigui una cosa ben diferent. Sorprèn per la consciència que hi ha a Mollerussa d'ésser Urgell; consciència fomentada per ser la seu administrativa del Canal d'Urgell.

La Divisió Territorial de 1932, encara vigent en la voluntat de molts, va estar feta per la Generalitat de Catalunya, com és ben conegut. La Generalitat va enviar una enquesta als Ajuntaments catalans preguntant quin era el mercat al qual els pobles de Catalunya anaven a comprar. A més, en el moment de la Divisió, altres qüestions foren considerades. Mollerussa, com es veu al mapa 1 fet en base a les respostes fetes pels Ajuntaments, era centre d'una àrea petita de mercat però significativa. El criteri utilitzat per a fer la dita Divisió era el de funcionalitat. Es volien unitats, no massa petites, per descentralitzar serveis. Aleshores Bellpuig i Mollerussa, i altres poblacions de paper similar en altres indrets de Catalunya, no foren consagrades com a caps comarcals d'una petita comarca. Foren incloses en comarques més grans. Per tant, les co-

marques de la Generalitat reflectiren l'estructura dels mercats més grans i no dels més petits. Per tot això que hem dit, Mollerussa s'inclogué en el Segrià, ja que depenia de la ciutat de Lleida.

Avui Mollerussa continua sent un centre comarcal, d'una petita comarca, però cada cop més activa, i situada dins d'un eix desenvolupat i industrial que passa per Lleida-Mollerussa-Tàrraga-Igualada-Barcelona, alhora que canvia també el tipus d'indústria. Passem d'una indústria derivada de l'agricultura i ramaderia (llet, pinsos, etc.) a una indústria en un sentit més complet (tota mena d'indústries a l'àrea de Barcelona).

Hem de pensar que Mollerussa ha de continuar estant inclosa en el Segrià i no tenir una capitalitat reconeguda? Pensem que no. I quan hem preguntat a diversos Ajuntaments "Quina població penseu

que hauria de ser el vostre cap comarcal, cas que la Generalitat iniciés una reestructuració comarcal?", les respostes d'aquests Ajuntaments pròxims a Mollerussa, i la resposta de la mateixa Mollerussa, ha estat en el sentit de reconèixer Mollerussa com al seu cap comarcal. Vegeu el mapa 2 on hem cartografiat els resultats. La mateixa enquesta, enviada als Ajuntaments per part nostra, tractava, a més de la qüestió citada, de diversos temes econòmics que aquí no reproduïm, i que ens han demostrat que Mollerussa és un centre de mercat i de serveis respecte a una àrea petita però existent.

El problema és molt complex i de necessària solució. Per tant, cal reflexionar detingudament. Tard o d'hora la Generalitat haurà d'adoptar una Divisió Territorial de Catalunya. Tots sabem que cal reestructurar la Divisió del 32 o fer-ne una de nova. I la solució territorial per la Catalunya actual pot ser molt diferent de la de 1932.

L'any 32 Catalunya ja destacava, dins l'Estat espanyol, pel seu desenvolupament econòmic. La situació econòmica catalana actual està molt més desenvolupada que la de 1932, la qual cosa ha deter-

MAPA 1

CANIGÓ/22

Croquis amb les àrees de radiació dels mercats de Catalunya, fet a base del mapa publicat per la Ponència.

El mercat dels dimecres: un exemple molt significatiu de l'activitat de Mollerussa. (Foto: Enric Vicedo).

Comarques

minat, a l'igual que a la resta de l'Estat espanyol, que determinats serveis tendeixin a arribar a una major quantitat de població. Per exemple, l'ensenyament secundari arriba en l'actualitat a un major nombre de joves.

Trobem Instituts de Batxillerat i/o Centres de Formació Professional en tots aquests centres de mercat que no estan reconeguts com a caps de comarca. És a dir, el procés de democratització de l'ensenyament secundari s'ha basat per a la seva realització en aquestes àrees petites, però significatives. I això s'ha realitzat en uns moments en què està vigent legalment la Divisió Provincial i Catalunya no s'auto-governa. Aquest fet ens revela que aquestes petites comarques han de ser considerades a l'hora d'establir una Divisió Territorial.

No podem continuar eludint, ja que la situació ha canviat, el paper important d'aquestes petites unitats econòmiques. Tampoc no podem dir que l'àrea econòmica de Mollerussa té la mateixa importància que la de Lleida. Sabem que Barcelona exerceix una influència a nivell de tot Catalunya. Coneixem que la ciutat de Lleida exerceix una influència dins d'una àrea bastant important. Mollerussa, i d'altres petites ciutats, exerceixen un paper important dins d'un grup de pobles molt relacionats amb aquestes petites ciutats. Trobem, certament, uns determinats nivells d'importància. Podem parlar d'una jerarquia. Barcelona, Lleida i Mollerussa són capitals d'àrees de grandària diferent. Els pobles dels voltants de Mollerussa es relacionen molt amb Mollerussa, però, alhora, tota aquesta petita àrea es relaciona amb Lleida; i Lleida, i tota la seva àrea d'influència, es relacionen amb Barcelona.

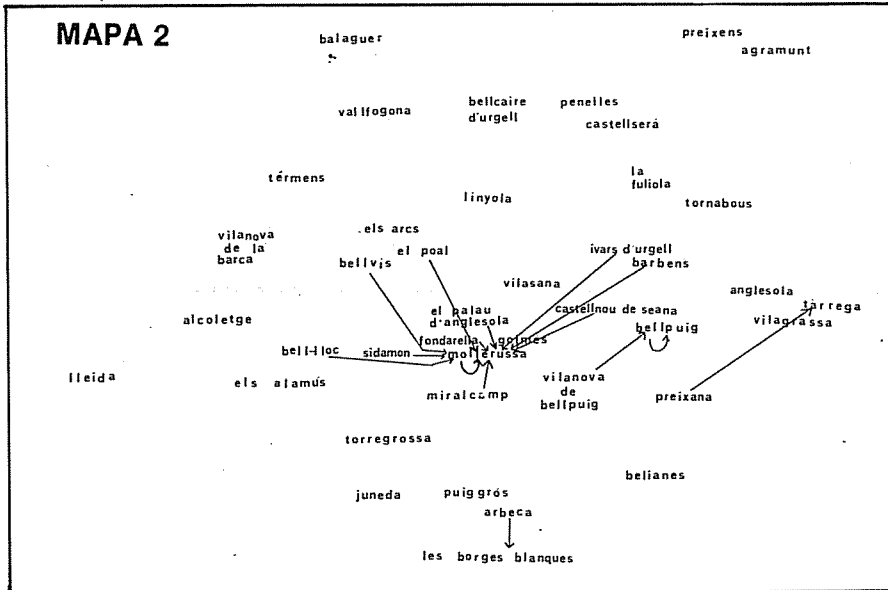
Per tant, una nova Divisió Territorial ha d'ésser en funció, si volem que sigui significativa, democràtica i operativa, de dos criteris fonamentals:

1) Cal delimitar les àrees econòmiques de Catalunya, en base als mercats fonamentalment, i assignar el lloc de cada capital i àrea relacionada amb aquesta capital dins la jerarquia.

2) Cal determinar en quin grau els determinats serveis han d'estar presents en cada capital (centre de mercat), segons el lloc que la capital i àrea associada tinguin dins la jerarquia.

Imaginem un exemple. A nivell sanitari, Barcelona, Lleida i Mollerussa no tindran els serveis en la mateixa intensitat. Per exemple, determinades operacions de cor es faran a Barcelona o Lleida, però no seran realitzades a Mollerussa. Però Mollerussa ha de tenir, certament, uns determinats serveis sanitaris d'utilització freqüent, i que evitin desplaçaments sovinte-

MAPA 2

Quina població penseu que hauria de ser el vostre cap comarcal? (Respostes dels Ajuntaments).

jats a la ciutat de Lleida. L'ensenyament mitjà, amb la xarxa d'instituts i centres de FP, ens dona un bon exemple del significat de la descentralització.

Les formes reals i concretes d'aquesta descentralització de serveis cal establir-les, i han d'elaborar-se amb la participació dels veïns i municipis de tot Catalunya. No n'hi ha prou amb els actes dels partits. Cal que la gent sigui consultada, mitjançant enquestes, o d'altres formes, per tal de potenciar els diversos indrets de Catalunya. Sense participació popular és impossible una solució coherent i democràtica.

Un dels problemes que ens podem trobar

és que faci una Divisió Territorial que, tot i reconèixer aquestes petites comarques, i ser molt bona divisió, no sigui utilitzada molt a l'hora de descentralitzar, degut al fet que la descentralització es faci sigui molt feble. Pensem que la descentralització, la democràcia econòmica, va en contra de les tendències del capitalisme, el qual tendeix cap a la concentració i cap al centralisme econòmic i polític. És un perill amb moltes possibilitats d'incidir greument i negativament en l'ordenació del territori català. És en aquest sentit que la reivindicació per part dels homes i dones de les nostres terres esdevé necessària.

● ENRIC VICEDO i RIUS

canigó

BUTLLETÍ DE SUBSCRIPCIÓ

Nom
 adreça
 població professió
 se subscriu al setmanari CANIGÓ, mitjançant el pagament de
☐ 3.000 pessetes (any), ☐ 1.500 pessetes (semestre), ☐ 750
 pessetes (trimestre), Europa ☐ 3.500 pessetes (any), ☐ 4.000
 pessetes (any i avió), Amèrica i resta del món ☐ 5.000 pessetes
 (any i avió).

Subscriber:

Forma de pagament:

☐ Enviat Gir postal/Taló bancari
☐ Contra reembossament
☐ Rebut domiciliari al Banc/Caixa

(Marqueu ☒ el que us interessi)

✂ Retalleu o copieu aquest butlletí i envieu-lo al setmanari
 CANIGÓ, Via Augusta, 59 Barcelona (6), i rebreu setmanalment
 en el vostre domicili la nostra publicació.